

Aprob _____ / semnat/ _____

Mihail COTOROBAI
Avocat al Poporului (Ombudsman)

RAPORT
privind vizita preventivă efectuată în Izolatorul de detenție provizorie din cadrul
Inspectoratului de Poliție Briceni,
la 29 septembrie 2017

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Oficiului Avocatului Poporului, Secția Prevenirea Torturii:

- *Iurie Dubenco*
- *Lilian Tudosan*
- *Alexandru Zubco*

I. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La 29 septembrie 2017, membrii Oficiului Avocatului Poporului, Secția prevenirea torturii au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de detenție provizorie (IDP) din cadrul Inspectoratul de poliție Briceni.

Vizita a fost realizată în următoarea componență (*în continuare membrii OAP*):

1. Alexandru Zubco – Șef secție, Oficiul Avocatului Poporului;
2. Iurie Dubenco – Consultant superior, Oficiul Avocatului Poporului.
3. Lilian Tudosan – Consultant superior, Oficiul Avocatului Poporului;

Scopul vizitei: Monitorizarea situației privind respectarea drepturilor persoanelor deținute, împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante cu mandat de prevenire în IDP din cadrul Inspectoratul de poliție Briceni.

Ultima vizită de monitorizare: 2014

Alte vizite: IGP – februarie 2017, IDOM - septembrie 2017.

Standarde de monitorizare:

- 1) Normele CPT;
- 2) Regulile ce țin de Standardele minime privind tratamentul deținuților;
- 3) Rezoluția CES nr.663 C (XXIV) din 31/07/1957 privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților;
- 4) Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC (2006)2;
- 5) Rezoluția ONU nr.43/173 din 09/12/1988 privind Principiile pentru protecția persoanelor aflate sub orice formă de detenție sau închisoare;
- 6) Rezoluția ONU A/RES/57/199 din 18/12/2002 privind Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.
- 7) Codul de executare / Statutul Executării pedepsei de către condamnați.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie este destinat pentru detenția persoanelor reținute pe un termen ce nu depășește 72 ore pentru adulți și 24 ore pentru minori. Izolatorul dispune de 7 celule funcționale. La momentul vizitei în Izolator se dețineau 3 (trei) persoane de sex masculin. Capacitatea maximă de detenție este 25 persoane.

III. Cooperarea

Conducerea IP a dovedit disponibilitate pentru comunicarea directă cu membrii OAP și a permis accesul în locurile solicitate de echipa de vizită. În timpul efectuării vizitei membrii OAP nu au avut restricții la accesul în instituție, la registrele interne de evidență, spațiile de detenție, birourile de audiență, blocul alimentar, curtea de plimbare. La fel, nu a fost restricționată posibilitatea de a avea interviuri confidențiale cu persoanele aflate în custodia organului de poliție.

IV. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În perioada vizitei, plângeri referitor la abuzuri / tratament inuman și sau degradant din partea angajaților izolatorului nu au parvenit. Potrivit angajaților, incidente sau violențe între deținuți nu au fost înregistrate în 2017. Izolatorul nu se confruntă cu problema suprapopulării.

Membrii OAP au observat că unul dintre preveniți **este deținut în izolator din luna aprilie 2017** pe motiv că nu are acte de identitate. Șeful Managementului operațional a comunicat că prevenitul nu poate fi etapat la penitenciar din cauza lipsei actelor de identitate cât și a reticenței din partea subdiviziunii teritoriale a Agenției Servicii Publice. Membrii OAP au fost asigurați că IP a depus toate demersurile necesare, inclusiv în Ucraina pentru identificarea acestuia, însă procedura durează. Mai mult, Șeful IP a reiterat că etaparea la penitenciar a prevenitului va fi efectuată după finisarea procesului de documentare.

Avocatul Poporului atenționează conducerea IP precum că aflarea în custodia poliției a unor persoane reținute nu poate depăși termenul de 72 de ore, iar dacă sunt motive legale/temeinice/autorizate ca această persoană trebuie să se afle în custodia statului și după expirarea celor 72 de ore, persoana reținută urmează a fi transferată în custodia unui penitenciar. Avocatul Poporului reiterează că regula generală privind respectarea dreptului la libertate și siguranță prezumă respectarea termenului de 72 ore. Or, motivul neacceptării persoanei cu mandat de arest într-o instituție penitenciară contrar prevederilor menționate supra este inadmisibil.

V. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI RELELOR TRATAMENTE

Accesul la avocat. Izolatorul dispune de un birou de audiență. Biroul, aparent, asigură confidențialitatea discuțiilor cu persoanele arestate. Potrivit Șefului Management operațional, avocații sunt informați despre locul aflării clienților lor. Potrivit șefului IP colaborarea cu avocații din cadrul Sistemului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat este satisfăcătoare. Aceștia se prezintă ori de câte ori este necesar.

Asistența medicală. Asistența medicală primară se acordă persoanelor deținute în izolator de către felcerul instituției. Examinarea medicală se efectuează la intrarea și ieșirea din IDP, fapt confirmat prin completarea corespunzătoare a registrelor și a fișelor de examinare medicală a fiecărui deținut. În caz de urgență este solicitat serviciul de asistență medicală de urgență teritorial. Biroul medicului este localizat la intrare în sala de festivități a IP. Biroul este dotat cu elemente de asistență medicală primară. **Avocatul Poporului rămâne îngrijorat de lipsa unei truse medicale de urgență în izolator pentru intervenirea în situații critice, inclusiv în lipsa feldcerului sau până la sosirea acestuia.**

Informarea rudelor/apropiaților. Echipa de vizită a fost asigurată precum că rudele sunt informate cu privire la reținerea persoanelor. Acest fapt a fost confirmat și de persoanele custodiate. Informarea este efectuată de către ofițerul de serviciu sau ofițerul de urmărire penală. În pofida acestui fapt, careva însemnări cu privire la informarea/neinformarea rudelor nu există, respectiv nu au fost observate fișele privind drepturile și obligațiile preveniților în locul de detenție, inclusiv la persoanele custodiate.

Formulara plângerilor. Membrii OAP nu au observat care sunt mecanismele de asigurare a dreptului la petiționare/ formulare de plângeri, în special în cazuri de rele tratamente. Aparent, aceasta speță persistă în majoritatea Izolatoarelor de poliție. Prin urmare, revine în sarcina IGP să identifice un mecanism ce ar asigura dreptul la petiționare (neconfundat cu ancheta penală) cât și a posibilității de a depune plângeri.

Supravegherea deținuților. Supravegherea deținuților se realizează de un angajat al IP în mod direct, ușile camerelor de detenție fiind prevăzute cu vizor și vizetă. Holul Izolatorului și biroul pentru audiență și întrevederi sunt supravegheate video.

Siguranța și paza preveniților. Similar altor situații observate în vizitele inopinante, în Izolatoarele de detenție provizorie lipsește / insuficient personal specializat în domeniu. De regulă, funcțiile respective sunt asigurate de angajați ai poliției din Unitatea de gardă, serviciul escortă sau personalul de serviciu, ceea ce poate constitui o problemă majoră în cazul complexității și cumulării mai multor atribuții în același timp, în special poate afecta siguranța preveniților.

Foto_OAP_IPBriceni_holul_IDP_29.09.2017

VI. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

Izolatorul dispune de 7 (șapte) celule funcționale. Celulele 1-6 sunt destinate pentru deținerea a 2 (două) persoane, iar celula 7 pentru detenția a 4 (patru) persoane. Într-o celulă se practică plasarea femeilor prevenite. Toate celulele sunt dotate cu paturi etajate, mese, scaune (lemn-fier) și bloc sanitar.

Membrii OAP au observat că în două celule paturile sunt amplasate la 10-20 cm de veceu. Veceul nu are ușă, respectiv persoana este nevoită să înfrunte mirosul și incomoditatea respectivă. Aparent, condițiile celulelor nu permit amplasarea într-un alt mod a paturilor și/sau veceurilor. Pe unul din paturi a fost observat că perna era aranjată în imediata apropiere de spațiul veceului. Opinăm că persoana custodiată a fost nevoită să se acomodeze incomodității respective. Situația se poate agrava în cazul plăsării a două persoane în celulele menționate. Pe lângă mirosul specific și neasigurarea intimității pot surveni situații

de violență între custodiați. Avocatul Poporului susține că în condițiile respective poate exista un tratament inuman și/sau degradant, iar angajații IP urmează să nu admită asemenea tratament.

Foto_OAP_IPBriceni_celula_IDP_29.09.2017

În fiecare celulă este amenajat un veceu izolat de restul spațiului celulei de un perete cu înălțimea de 1 m. Veceul din fiecare celulă este deschis și nu asigură condiții decente și intimitate (nu este asigurat cu ușă de acces sau perdea). În celule persistă un miros specific neplăcut din cauza stării neigienice a veceului. În aceeași stare se află și lavoarul din celule. Membrii OAP au constatat că deținuților nu le sunt asigurate pături curate. Mai mult, pernele, cearșafurile și saltelele sunt într-o stare degradată. Pereții din celule sunt sumbri și pe alocuri deteriorați.

Foto_OAP_IPBriceni_celula_IDP_29.09.2017

Foto_OAP_IPBriceni_celula_IDP_29.09.2017

Izolatorul dispune de ventilare electrică. Ventilarea este utilizată rar, pe motiv că creează zgomot, poluare sonoră și disconfort. Ferestrele celulelor sunt de dimensiuni mici și acoperite cu gratii metalice în două rânduri. Ferestrele limitează considerabil accesul la lumina zilei și aerisirea încăperii. Iluminarea artificială este slabă. La momentul vizitei în celule deținuții aveau acces la apă.

Foto_OAP_IPBriceni_celula_IDP_29.09.2017

Avocatul Poporului susține că „...fiecare deținut trebuie să fie asigurat cu un pat separat, cu lenjeria de pat suficient de curată, care să fie schimbată suficient de des pentru a asigura curățenia acesteia”
....ferestrele încăperilor unde se dețin persoane private de libertate, trebuie să fie suficient de mari, pentru ca deținuții să poată citi sau munci la lumina naturală. Amplasarea acestor ferestre trebuie să permită pătrunderea de aer proaspăt și asta chiar dacă este sau nu ventilație artificială. Totodată, lumina artificială trebuie să fie suficientă pentru a permite deținutului să citească sau să muncească fără să-și strice vederea. SMR, Regula 19.

Biroul de audiență este dotat cu o masă și scaune. Potrivit angajaților IP, audierea persoanelor reținute, precum și întrevederile cu avocații se efectuează în biroul respectiv. Biroul este în stare satisfăcătoare, fiind supus unor reparații cosmetice.

Foto_OAP_IPBriceni_biroul audienta_IDP_29.09.2017

Potrivit art.215 din Codul de Executare al R. Moldova, condițiile de deținere a căruia, în virtutea regimului sau a sancțiunii disciplinare aplicate, limitează aflarea deținutului la aer liber, i se acordă o plimbare zilnică cu o durată de cel puțin o oră. Astfel Izolatorul dispune de o curte amenajată pentru plimbările zilnice ale deținuților. Persoanele deținute în Izolator au comunicat că sunt scoase la plimbare. **Un loc special amenajat în cazul timpului de afară nefavorabil (ploi, soare puternic) nu există, la fel curtea nu dispune de bănci sau scaune.**

Foto_OAP_IPBriceni_curte_IDP_29.09.2017

Alimentarea deținuților se efectuează potrivit Hotărîrii Guvernului nr.609 din 29.05.2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiecte de toaletă și menaj ale deținuților. Livrarea alimentației este asigurată de un agent economic local, conform un acord comercial. Careva reclamații în privința alimentării din partea deținuților nu au parvenit. Totodată aceștia au comunicat că sunt asigurați cu hrană de trei ori pe zi.

Deținuții au posibilitatea de îmbăire o dată pe săptămână. Baia din izolator dispune de două bransamente de scurgere a apei. Baie este într-o stare neigienică și persistă un miros neplăcut. **Parele de duș, teracota urmează a fi înlocuite.**

Membrii OAP au consultat Registrul de primire-predare a serviciului în IDP, Registrul observațiilor și propunerilor ce exercită controlul în IDP, Registrul de evidență a scoaterii din camere și celule a persoanelor reținute și arestate, Registrul de evidență a persoanelor deținute în IDP, Registrele medicale și Registrul vizitatorilor IP Briceni. Careva încălcări majore nu au fost observate.

Potrivit administrației IP persoanele arestate sunt etapate spre Penitenciarul nr.11 Bălți și la ședințele de judecată (Briceni / Bălți) cu un automobil reutilat de model Volkswagen T4.

Automobilul este utilat cu încăpere pentru 5 colaboratori și încăpere pentru escortarea a 6 deținuți. În încăperea în care se transportă deținuții pe podea erau mucuri de țigări fapt ce denotă că în timpul etapării în automobil se fumează. **Totodată nu este clară procedura separării femeilor sau minorilor de restul deținuților în timpul escortării, în cadrul unui flux mare de deținuți.**

Potrivit angajaților IP, automobilul are un grad înalt de uzură și nu este conform standardelor. Acesta a fost reutilat în condiții casnice. Un mijloc de transport standartizat ar fi binevenit.

Reieșind din cele constatate în timpul vizitei, în scopul ameliorării situației deținuților și garantării respectării dreptului constituțional la securitatea fizică și psihică garantat de art. 24 din Constituția Republicii Moldova, conducându-mă de prevederile art.24 a Legii nr.52 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) din 03 aprilie 2014:

RECOMAND:

Inspectoratului General al Poliției:

1. De a identifica un mecanism de soluționare a problemei (ne) documentării prevenițiilor în vederea neadmiterii detenției peste termenul legal în custodia poliției;
2. De asigurat IP Briceni cu mijloc de transport standartizat pentru etaparea persoanelor deținute;
3. De instituit funcția de Șef pe Izolator cu atribuții exclusive în domeniul asigurării funcționalității IDP, administrării, gestionării resurselor umane interne, escortei, precum și asigurarea dreptului la libertate și siguranță a persoanelor custodiate.

Inspectoratului de poliție Briceni:

1. De a escorta urgent persoana deținută în izolator de peste 6 luni - în penitenciar;
2. De a asigura deținuții cu plapume, saltele și lenjerie de pat curate, în conformitate cu Codul de executare și Statului executării pedepsei de către condamnați.
3. De întreprins măsuri în vederea efectuării reparației cosmetice în celule.
4. De întreprins măsuri în vederea reparării pardoselilor de lemn din celule.
5. De întreprins măsuri în vederea schimbării geamurilor din celulă astfel încât să pătrundă lumina artificială și aer curat.
6. De întreprins măsuri în vederea iluminării artificiale a celulelor cu o intensitate medie.
7. De a întreprinde măsuri organizatorice privind separarea blocurilor sanitare, inclusiv în vederea asigurării intimității, cu ușă de acces sau perdea, conform prevederilor art. 226 Cod de executare;
8. De a întreprinde măsuri pentru întreținerea băii într-o stare sanitară adecvată;
9. De înlocuit perele de duș din baie;
10. De asigurat curtea de plimbare cu un loc special amenajat pe perioade climateric nefavorabile.

Coordonat,

Șef Secție, Secția prevenirea torturii OAP

/ semnat /

Alexandru ZUBCO